

Марчук Наталія Василівна

Вплив реалізації євроінтеграційного курсу на політичні трансформації держав-членів ЄС

УДК 327.39

DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2026-1.37>

2026-1.37

Стаття поширюється на умовах відкритої ліцензії CC BY 4.0

Марчук Наталія Василівна
кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри журналістики
Карпатського національного
університету імені Василя Стефаника
вул. Шевченка, 57,
Івано-Франківськ, Україна
ORCID: 0000-0001-7363-1127

У статті запропоновано комплексний підхід до типологізації країн-членів Європейського Союзу, який органічно поєднує два ключові виміри: ретроспективний аналіз траєкторій розвитку держав та регіональний компонент, що враховує геополітичне позиціонування країн у європейському просторі. Такий метод дозволяє більш точно класифікувати держави за характером і глибиною впливу європейської інтеграції на їхні внутрішні трансформації.

Дослідження показало, що для переважної більшості проаналізованих кейсів процес приєднання до ЄС та подальша участь у ньому виступали потужним зовнішнім стимулом і водночас практичним інструментом прискореної демократизації. Європейська інтеграція сприяла суттєвому покращенню ключових індикаторів демократичного врядування, зміцненню верховенства права, підвищенню рівня політичної конкуренції та захисту прав людини. Паралельно відбувалося зростання міжнародної суб'єктності держав: країни отримували ширші можливості для артикуляції власних інтересів на глобальному рівні, активніше впливали на формування спільної зовнішньої політики ЄС та посилювали свою переговорну позицію в міжнародних організаціях.

Встановлено важливу закономірність інституційного розвитку в процесі євроінтеграції: на відміну від поширеної думки про «інституційний бум», розширення ЄС не призводило до масового створення нових політичних інституцій. Натомість основний акцент робився на переосмисленні, наповненні новим змістом, суттєвому розширенні повноважень та адаптації вже існуючих національних інституцій до стандартів і вимог членства в ЄС. Такий підхід дозволяв зберігати певну національну інституційну специфіку, одночасно забезпечуючи сумісність із загальноєвропейськими нормами та практиками. Отримані результати підкреслюють двоїсту природу європейської інтеграції як одночасно трансформаційного та стабілізаційного фактора для країн, що приєднуються до Європейського Союзу.

Ключові слова: європейська інтеграція, політична система, політичний інститут, демократизація, політична модернізація, інституційний потенціал.

Вступ. Процес розширення Європейського Союзу перебуває в активній фазі та є одним із центральних питань європейської політики. Це робить аналіз історичного досвіду попередніх хвиль розширення критично важливим для прогнозування траєкторій нинішніх кандидатів. Європейська інтеграція залишається найпотужнішим зовнішнім фактором демократичної трансформації та інституційної модернізації посткомуністичних і поставторитарних суспільств. Дослідження підтверджують, що для більшості країн Центрально-Східної Європи саме вимоги членства в ЄС стали вирішальним стимулом для прискореної демократизації, зміцнення верховенства права, підвищення політичної конкуренції та захисту прав людини. У 2025–2026 роках ми спостерігаємо як позитивні приклади, такі як значний прогрес реформ у кандидатів, так і тривожні тенденції: відступи від демократичних стандартів у деяких державах-членах, зростання євроскептицизму та популізму. Це робить необхідним глибоке осмислення того, як саме інтеграція впливає на внутрішні трансформації в довгостроковій перспективі – чи є ефект стійким, чи можливий регрес після досягнення членства.

Мета статті полягає у розробленні комплексного підходу до типологізації держав-членів Європейський Союз на основі поєднання ретро-

спективного аналізу траєкторій їхнього розвитку та регіонально-геополітичного виміру, а також у виявленні закономірностей впливу європейської інтеграції на внутрішні політичні та інституційні трансформації держав.

Методи дослідження. Методологічну основу статті становить комплекс загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, що забезпечують міждисциплінарний характер аналізу. Історико-ретроспективний метод застосовано для дослідження траєкторій політичного та інституційного розвитку держав до та після вступу до ЄС. Порівняльний метод використано для зіставлення досвіду різних груп країн-членів і виявлення спільних та відмінних рис їх трансформацій. Системний підхід дав змогу розглядати європейську інтеграцію як багатовимірний процес, що впливає на політичну, правову та інституційну підсистеми держави. Інституційний аналіз застосовано для оцінки змін у структурі, функціях і повноваженнях національних органів влади в процесі адаптації до норм ЄС.

Результати. Для змістовного і структурованого аналізу євроінтеграційних впливів варто сформулювати підхід до виділення груп країн-членів Європейського Союзу. Зазвичай наукові пошуки орієнтуються на географічне районування Європи, аргументуючи це, у тому числі, й спільністю полі-

тико-історичного шляху розвитку сусідніх держав. Водночас, з огляду на те, що вплив – це процес, пропонується обрати маркером групування досліджуваних країн період їхнього входження до ЄС – від часу формування Союзу до поступового розширення і запровадження критеріїв його географічного розширення. Таким чином, можна виокремити ретроспективу трьох періодів, протягом яких Європейський Союз формувался і приймав нових учасників:

1957–1986 рр. – Бельгія, Італія, Люксембург, Нідерланди, Франція і Німеччина утворюють Європейську економічну спільноту (1957 р.), до якої приєдналися Велика Британія (залишила ЄС у 2020 р.), Данія, Ірландія (1973 р.) та Греція (1981 р.);

1986–1995 рр. – до спільноти увійшли Іспанія і Португалія (1986 р.), Австрія, Фінляндія, Швеція (1995 р.);

2004–2013 рр. – відбувається найчисельніше розширення ЄС: приймають Естонію, Кіпр, Латвію, Литву, Мальту, Польщу, Словаччину, Словенію, Угорщину, Чехію (2004 р.), Болгарію, Румунію (2007 р.), Хорватію (2013 р.).

Запропонований підхід побіжно включає і географічний чинник, зокрема щодо країн Західної Європи, скандинавських країн, країн Центральної і Східної Європи. Та передусім звертаємо увагу на вплив результатів об'єднання на формування подальших вимог до кандидатів на вступ, а головне – на сталість позитивних змін.

Серед країн, які успішно пройшли курс європейської інтеграції, варто виокремити ті, які від початку отримання незалежності трималися проєвропейського курсу. Перш за все, це країни Балтії – Латвія, Литва й Естонія. Існує точка зору, що до Європи балтійські країни «підштовхнув» чинник спільної небезпеки у вигляді радянської окупації (де-факто, вона тривала до моменту виведення російських військ з Литви (1993 р.), Латвії та Естонії (1994 р.)), а ставши на шлях євроінтеграції, усі три країни поглибили взаємні зв'язки в регіоні. Акцентуємо той факт, що на початку 1990-х років співпраця між трьома державами була не тісною, товарообіг – мінімальним, через що виникали сумніви, що спільність регіону стане рушієм швидкої реалізації плану дій щодо членства в ЄС. Відтак саме чинник європейської інтеграції (а за іншою точкою зору, європейський тиск щодо поглиблення комунікацій і співпраці між балтійськими країнами) синхронізував політичні трансформації у Латвії, Литві та Естонії [7].

З 1995 р. (з моменту підписання угод про асоціацію (Європейських угод) між Євросоюзом і трьома балтійськими державами.) ЄС розробив для країн Балтії багаторічні індикативні програми [9], які визначають пріоритети для кожної з трьох держав і передбачають фінансування галузевого розвитку (екологія, інфраструктура, енергетика, сільське господарство) для подаль-

шої інтеграції цих галузей у загальну європейську систему. Якщо перше десятиліття активної євроінтеграції було присвячено нарощуванню економічних показників, фінансовому зростанню та адаптації економіки країн Балтії до специфіки діяльності європейських інституцій, то останні роки перед вступом до ЄС були орієнтовані на закріпленні необхідних змін у законодавстві, передусім щодо децентралізації економіки, подолання корупційних ризиків та загроз тінізації економіки.

Країни Балтії продемонстрували переважання інституціональних над інституційними змінами. Політичні системи змінювалися, інкорпоруючи законодавчі новели у діяльність існуючих політичних інститутів. Передусім ідеться про приведення національного законодавства у відповідність до законодавства ЄС (*acquis communautaire*), що включало реформи в економічній, екологічній, соціальній та інших сферах (було запроваджено нові закони щодо ринку праці, захисту довкілля, прав споживачів і регулювання бізнесу).

Ще одна група країн, яка обґрунтовано викликає дослідницький інтерес у контексті їхньої євроінтеграції, це Вишеградська четвірка – Чехія, Словаччина, Польща і Угорщина, які стали повноправними членами ЄС у 2004 р. Попри синхронний вступ до Євросоюзу країни об'єднання мали різні стартові показники щодо імплементації європейських норм та різний подальший ступінь внутрішньоєвропейської співпраці. Узагальнюючи, викажемо припущення, що для частини країн Вишеградської групи євроінтеграція була навздогінною, а для частини – випереджаючою.

Євроінтеграційний поступ країн Вишеградської групи був зумовлений, у тому числі, діяльністю неурядових інституцій, які на тлі розбудови глобального громадянського суспільства впливали як на реформи і контроль за їх перебігом, так і на трансформацію громадської думки стосовно зовнішніх орієнтацій держав. Це дозволяло мінімізувати впливи суперечливої політичної риторики щодо ЄС. У підсумку всі чотири країни Вишеградської групи адаптували своє законодавство до стандартів ЄС через впровадження *acquis communautaire*, а проєвропейська політика стала центральним елементом у програмах провідних політичних партій, особливо до вступу в ЄС. Участь у європейських програмах і фондах посилила відповідальність політиків перед виборцями, оскільки і європейські моніторингові інституції, і громадськість спостерігали за використанням коштів Євросоюзу. Викликами для нових держав-членів стало питання суверенності у деяких економічних сферах, що призвело до дискусій щодо тиску ЄС при ухваленні спільних рішень і позицій, наприклад про санкції проти російської федерації після розпочатої нею повномасштабної війни проти України. Дослідники вважають, що приєднання до ЄС постсоціалістичних країни

Центральної та Східної Європи супроводжувалося значною кількістю складних викликів та реформ, схожість з якими спостерігається зараз у країнах Асоційованого тріо – Україна, Молдова та Грузія – які здійснюють кроки до інтеграції з ЄС [3].

Показово відмінною є специфіка євроінтеграції іншої групи країн-сусідів, а саме скандинавської «тріїци» Данії, Фінляндії та Швеції. Данія приєдналася до ЄС під час першого розширення ЄЕС у 1973 р. (разом із Великою Британією та Ірландією), намагаючись таким чином зберегти економічні зв'язки з важливим торговим партнером Великою Британією. Винятковість євроінтеграції Данії полягає у її відмові від євро, спільної європейської політики щодо громадянства, поліції та правосуддя (так звані «данські винятки» або право неучасті). Країна зберегла інституційний ландшафт політичної системи, усталені норми законодавства. У 2015 р. данці на референдумі висловилися проти ухвалення законодавства ЄС про тіснішу внутрішню міжкордонну співпрацю й інші правила, передбачені нормами Союзу [1]. Водночас на тлі повномасштабної російсько-української війни на референдумі 2022 р. громадяни Данії підтримання приєднання до оборонної політики ЄС [2]. Євроінтеграція Данії – це її шлях до гармонійного існування, співпраці та розвитку в Європі – не в політичному об'єднанні, а географічній спільноті держав, серед яких Данія стабільно утримує лідируючі позиції у верифікованих рейтингах безпечних, конкурентоспроможних, щасливих, соціально мобільних країн.

У 1995 р. під час четвертого розширення ЄС до Союзу приєдналися Швеція і Фінляндія – єдина скандинавська країна, яка увійшла до євросони. Стабільно функціонуючі політичні системи обох держав не зазнали особливого впливу євроінтеграції, але й не потребували його. Обидві держави на початку свого членства мали спільні інтереси у питаннях прав людини, кліматичних змін, інновацій тощо. Однак близькість російського кордону зумовила посилення уваги Фінляндії до питань безпеки. Країна співпрацює у рамках таких ініціатив, як PESCO, бере участь у миротворчих операціях ЄС, а Гельсінкі є домом для Центру передового досвіду ЄС і НАТО з протидії гібридним загрозам (European Centre of Excellence for Countering Hybrid Threats).

Ключовою перевагою успішної європейської інтеграції Данії, Фінляндії і Швеції вважаємо доступ до платформи для розширення свого впливу на міжнародній арені через спільну зовнішню політику ЄС. Євроінтеграція для скандинавських країн (навіть для тих, хто відмовився від неї – Норвегії, Ісландії) уособлює додаткові можливості для поглиблення співпраці як в регіоні, так і глобально на європейській арені, передусім у форматі ринку і дипломатичного майданчику, де спільні точки зору, пріоритети, інтереси та потреби можна озвучувати і адвокатувати.

Порівнюючи український шлях євроінтеграції з досвідом сусідів, не варто ігнорувати більш складні кейси, одним із носіїв якого є Греція – країна, яка у 1981 р. стала десятим членом ще Європейської економічної спільноти, чий вибір носив не лише економічний і політичний, але й культурно-цивілізаційний характер. Саме на прикладі Греції можна простежити трансформації і політичної системи, і політичного режиму, зумовлені не в останню чергу європейським вибором країни. Свого часу Греція стала першою державою, яка уклала угоду про асоціацію з Європейським економічним співтовариством (1961 р.) і почала зближення економічних та соціальних стандартів. Протягом 1967-1974 рр. через військову хунту і відмову керівництва країни від демократичних стандартів урядування дію угоди було призупинено. Після падіння режиму «чорних полковників» і відновлення демократичного режиму Греція у 1975 р. офіційно подала заявку на вступ до ЄЕС, розглядаючи його як спосіб закріплення демократії, економічної стабільності та підвищення міжнародного престижу. У перше десятиліття членства у ЄЕС завдяки фінансовій підтримці через європейські структурні фонди Греція отримувала значну фінансову допомогу для модернізації інфраструктури, сільського господарства та промисловості, що дозволило поступово подолати економічну відсталість, високу інфляцію та бюджетний дефіцит. У 1992 р. Греція підписала Маастрихтський договір, а у 2001 р. вступила до євросони. У 2009 р. країна опинилася в центрі боргової кризи, що викликало масштабну політичну та економічну нестабільність [5]. Однак ЄС разом із Міжнародним валютним фондом надали країні кілька пакетів фінансової допомоги в обмін на проведення суворих економічних реформ. Їхня незавершеність і нашарування наслідків глобальних криз в економіці призвели до залежності Греції від іноземних інвестицій та європейської підтримки. Попри це країна бере активну участь у розв'язанні питань міграції, енергетичної політики та регіональної безпеки.

Європейська інтеграція Іспанії та Португалії, яка успішно завершилася у 1986 р. вступом обох країн до ЄС, має багато спільних рис: передумовою вступу до Євросоюзу був шлях демократизації суспільно-політичних відносин і перехід від авторитарних режимів до демократичних систем у 1974-1975 рр.; вирішальною для модернізації економік була участь у структурних фондах ЄС; обидві країни комплексно сприймали європейську інтеграцію і стали членами євросони у 1999 р., що сприяло фінансовій інтеграції з Євросоюзом. Відмінності ж зумовлені історичними особливостями, специфікою політичних трансформацій – на відміну від Іспанії, Португалія має більш однорідну національну структуру і виправдано більш централізовану владу, що спростило демократичні реформи. Натомість Іспа-

нія була і залишається економічно розвиненішою, ніж Португалія, на момент вступу до ЄС, що дало їй кращі стартові позиції для адаптації до європейських стандартів. Ця тенденція зберігається до сьогодні – за показниками рівня ВВП Іспанія протягом останніх п'яти років утримується у першій 20-ці країн світу, Португалія «мігрує» у межах 45-55-ї позицій [6].

У 2004 р. – період наймасштабнішого розширення Європейського Союзу – свій євроінтеграційний шлях завершила Республіка Кіпр. Її інтеграція була відмінною через нерозв'язану проблему поділу острова Кіпр із самопроголошеною Турецькою Республікою Північного Кіпру (ТРПК). Як колишня британська колонія, Кіпр має тісні зв'язки з Європою, включаючи правову систему, яка частково ґрунтується на англійському загальному праві. Хоча увесь Кіпр формально вважається частиною ЄС, європейське законодавство не застосовується на території, контрольованій ТРПК. Відтак членство Кіпру в Євросоюзі не стимулювало об'єднання острова, але дозволило країні стати важливим гравцем у Східному Середземномор'ї, особливо у питаннях енергетики та морської безпеки. Участь в ЄС сприяла модернізації законодавства, захисту прав людини та посиленню демократичних інституцій, спрощенню контактів між грецькою і турецькою громадами, що посилює міжетнічні зв'язки. Водночас, успіх кіпрської євроінтеграції залишається чинником суперечностей у відносинах Туреччини і ЄС.

Спільна тенденція для більшості країн-членів ЄС на етапі їхнього наближення до необхідних показників для вступу полягає у покращенні чинних політичних інституцій через їх наповнення додатковими функціями або розширення існуючих. Тобто інституційний розвиток не обмежується суто створенням політичних інститутів, які б відповідали критеріям вступу до Євросоюзу, а передбачає, перш за все, формування інституційної стійкості.

У Пакеті розширення 2023 року Єврокомісія рекомендувала розпочати переговори про вступ з Україною та Молдовою, а також надати Грузії статус країни-кандидата за умови виконання нею певних кроків. [4] У першій половині 2026 року дискусія навколо розширення European Union щодо Східного партнерства залишається в центрі політичної уваги. Хоча Україна та Молдова уже мають статус кандидатів на членство й офіційно розпочали переговорний процес з ЄС, питання термінів їхнього вступу зберігає політичну невизначеність. Деякі європейські високопосадовці попереджають про реалістичність чи нереалістичність вступу України до ЄС у 2027 році, підкреслюючи необхідність глибоких реформ і дотримання стандартів, що вимірюються в ході переговорів. [8]

Висновки. До початку активної євроінтеграції демократизація сприймалася як внутрішньо зумовлений процес, похідний від вибору загального век-

тору державного розвитку. Дослідження підтвердило, що для більшості країн вступ до ЄС став не лише стратегічною зовнішньополітичною метою, а й потужним каталізатором системних змін. Процес приєднання та подальше членство сприяли зміцненню демократичних інститутів, утвердженню принципу верховенства права, підвищенню стандартів захисту прав людини та розвитку політичної конкуренції. Водночас інтеграція посилила міжнародну суб'єктність держав-членів, розширивши їхні можливості впливати на формування спільної політики ЄС та брати активнішу участь у глобальних процесах. У результаті досліджень інституціональних, інституційних та інших змін у країнах-членах Європейського Союзу з'ясовано, що євроінтеграція виявилася ключовим чинником екзогенного впливу на модернізацію політичних відносин всередині країн Європи. У подальшому ж поглиблення інтеграції до європейської спільноти стало виконувати своєрідну «дисциплінуючу функцію», коли одночасно із модернізацією чинних політичних інститутів відбувалася їхня адаптація до функціоналу і принципів врядування в ЄС, що не дозволяло втратити попередні здобутки реформ і заклало підвалини стійкої інфраструктури демократичного політичного режиму. Отримані результати дають підстави стверджувати, що європейська інтеграція має подвійний характер: вона виступає як трансформаційний механізм глибоких політико-інституційних змін і водночас як стабілізаційний чинник, що сприяє консолідації демократичних режимів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Данія на референдумі відмовилась від правил ЄС внутрішньої політики. *BBC News*. 2015. URL: https://www.bbc.com/ukrainian/news_in_brief/2015/12/151204_vc_denmark_vote
2. Референдум: данці «за» приєднання до оборонної політики ЄС. *Deutsche Welle*. 2022. URL: <https://www.dw.com/uk/dantsi-na-referendumi-proholosuvaly-zapryiednannia-do-oboronnoi-polityky-yes/a-62004859>
3. Сізокрилов, М.В. П'яте та шосте розширення ЄС: уроки для країн Асоційованого тріо. *Політичне життя*. (Січ 2026), 135–144. DOI: <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2025.4.19>.
4. Україна, Молдова та Грузія. Пакет розширення ЄС 2025 <https://euneighbourseast.eu/uk/enlargement/>
5. Greece's course in the EU. Greece Ministry of Foreign Affairs. URL: <https://www.mfa.gr/en/foreign-policy/greece-in-the-eu/greeces-course-in-the-eu/>
6. Gross domestic product. World Bank. URL: <https://datacatalogfiles.worldbank.org/>
7. Ozolina Z. The Impact of the European Union on Baltic Co-operation. *Latvian Institute of International Affairs*. 1999. № 4. URL: <https://ciaotest.cc.columbia.edu/wps/ozz01/>
8. Ukraine. Membership status: candidate country https://enlargement.ec.europa.eu/countries/ukraine_en?utm_source

9. Westin A.-M. The Baltic Countries and Accession to the European Union. *International Monetary Fund*. 1998. URL: <https://www.elibrary.imf.org/display/book/9781557757388/ch07.xml>

10. 15 years on: How are Bulgaria and Romania doing in EU. 2022. <https://euobserver.com/103477/15-years-on-how-are-bulgaria-and-romania-doing-in-the-eu>

REFERENCES:

1. Daniia na referendumi vidmovylas vid pravyl YeS vnutrishnoi polityky [Denmark rejected EU internal policy rules in a referendum]. (2015). BBC News. London (UK): BBC [in Ukrainian]. URL: https://www.bbc.com/ukrainian/news_in_brief/2015/12/151204_vc_denmark_vote

2. Referendum: dantsi «za» pryiednannia do obo-ronnoi polityky YeS [Referendum: Danes voted in favour of joining the EU defence policy]. (2022). Deutsche Welle. Bonn (Germany): Deutsche Welle [in Ukrainian]. URL: <https://www.dw.com/uk/dantsi-na-referendumi-proholosuvaly-za-pryiednannia-do-oboronnoi-polityky-yes/a-62004859>

3. Sizokrylov, M.V. (2026). Piate ta shoste rozshyrennia YeS: uroky dlia krain Asotsiiovanoho trio [The fifth and sixth EU enlargements: lessons for the Associated Trio countries]. *Politychne zhyttia*. Sloviansk (Ukraine): DonNU, pp. 135–144. DOI: <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2025.4.19> [in Ukrainian].

4. Ukraina, Moldova ta Hruziiia. Paket rozshyrennia YeS 2025 [Ukraine, Moldova and Georgia. EU Enlargement Package 2025]. (2025). Brussels (Belgium): Euro-

pean Commission [in Ukrainian]. URL: <https://euneighbourseast.eu/uk/enlargement/>

5. Greece's course in the EU [Course of Greece in the European Union]. (n.d.). Athens (Greece): Greece Ministry of Foreign Affairs [in English]. URL: <https://www.mfa.gr/en/foreign-policy/greece-in-the-eu/greeces-course-in-the-eu/>

6. Gross domestic product [Gross domestic product]. (n.d.). Washington (US): World Bank [in English]. URL: <https://datacatalogfiles.worldbank.org/>

7. Ozolina, Z. (1999). The Impact of the European Union on Baltic Co-operation [The impact of the European Union on Baltic cooperation]. *Latvian Institute of International Affairs*, no. 4. Riga (Latvia): Latvian Institute of International Affairs [in English]. URL: <https://ciaotest.cc.columbia.edu/wps/ozz01/>

8. Ukraine. Membership status: candidate country Brussels (Belgium): European Commission [in English]. URL: https://enlargement.ec.europa.eu/countries/ukraine_en

9. Westin, A.-M. (1998). The Baltic Countries and Accession to the European Union [The Baltic countries and accession to the European Union]. Washington (US): International Monetary Fund [in English]. URL: <https://www.elibrary.imf.org/display/book/9781557757388/ch07.xml>

10. 15 years on: How are Bulgaria and Romania doing in EU [15 years on: How are Bulgaria and Romania doing in the EU]. (2022). Brussels (Belgium): EUobserver [in English]. URL: <https://euobserver.com/103477/15-years-on-how-are-bulgaria-and-romania-doing-in-the-eu/>

The impact of the implementation of the European integration course on the political transformations of EU member states

Marchuk Nataliya Vasylivna

Ph.D in Political Sciences,
Associate Professor at the Department
of Journalism
Vasyl Stefanyk Carpathian National
University
Shevchenka str., 57,
Ivano-Frankivsk, Ukraine
ORCID: 0000-0001-7363-1127

The article proposes a comprehensive approach to the typologization of member states of the European Union, organically combining two key dimensions: a retrospective analysis of states' development trajectories and a regional component that takes into account their geopolitical positioning within the European space. This method makes it possible to classify states more accurately according to the nature and depth of the impact of European integration on their internal transformations.

The study demonstrates that for the overwhelming majority of the analyzed cases, the process of accession to the EU and subsequent membership acted as a powerful external stimulus and, at the same time, as a practical instrument of accelerated democratization. European integration contributed to significant improvements in key indicators of democratic governance, strengthening the rule of law, increasing the level of political competition, and enhancing the protection of human rights. At the same time, the international agency of states expanded: countries gained broader opportunities to articulate their interests at the global level, exerted greater influence on shaping the EU's common foreign policy, and strengthened their negotiating positions within international organizations.

An important pattern of institutional development in the process of European integration has been identified: contrary to the widespread assumption of an "institutional boom," EU enlargement did not lead to the creation of numerous new political institutions. Instead, the main emphasis was placed on rethinking, redefining, substantially expanding the competences of, and adapting existing national institutions to the standards and requirements of EU membership. This approach made it possible to preserve a certain degree of national institutional specificity while simultaneously ensuring compatibility with European norms and practices. The results highlight the dual nature of European integration as both a transformative and a stabilizing factor for countries acceding to the European Union.

Key words: European integration, political system, political institution, democratization, political modernization, institutional potential.

Дата першого надходження статті до видання: 12.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 17.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 27.04.2026